

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 558/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Luknárom, advokátska kancelária, Zvolenská 8, Nitra, IČO 37 869 566, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 6 Up 339/2021 z 28. júna 2021, ako aj proti jeho uzneseniu č. k. 6 Up 339/2021 z 29. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 13. októbra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Up 339/2021 z 28. júna 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu I“), ako aj uznesením č. k. 6 Up 339/2021 z 29. júla 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu II“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že spoločnosť ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ (ďalej len „žalobkyňa“), sa návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným okresnému súdu 10. marca 2021 v zmysle zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) proti sťažovateľovi (žalovanému) domáhala zaplatenia sumy 3 921 eur s príslušenstvom. Konanie sa viedlo pod sp. zn. 6 Up 339/2021.

3. Okresný súd platobným rozkazom č. k. 6 Up 339/2021 z 29. marca 2021 (ďalej len „platobný rozkaz“) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 3 921 eur s príslušenstvom (podľa tam uvedenej špecifikácie, pozn.) v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia.

4. Sťažovateľ proti platobnému rozkazu podal 18. mája 2021 včas odpor. Následne po tom, čo sťažovateľ na výzvu okresného súdu z 28. mája 2021 svoj odpor proti platobnému rozkazu 13. júna 2021 doplnil predložením plnomocenstva na zastupovanie v upomínacom konaní, uznesením okresného súdu I bolo rozhodnuté tak, že odpor proti platobnému rozkazu vyšší súdny úradník okresného súdu odmietol.

5. Sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu I podal riadne a včas sťažnosť, ktorá bola uznesením okresného súdu II ako nedôvodná zamietnutá a súčasne bolo rozhodnuté tak, že žalobkyni sa nárok na náhradu trov konania o sťažnosti nepriznáva. Sťažovateľovi, resp. jeho právnenému zástupcovi bolo uznesenie okresného súdu II doručené 13. augusta 2021 a podľa zistenia ústavného súdu tým istým dňom nadobudlo aj právoplatnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Kľúčová námietka sťažovateľa, ktorou odôvodňuje porušenie označených základných práv podľa ústavy, ako aj práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu spočíva v tvrdení, že pokiaľ okresný súd ním elektronickými prostriedkami podaný odpor proti platobnému rozkazu odmietol s poukazom na § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní len z dôvodu, že tento (odpor) nebol podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu, sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom.

7. Sťažovateľ v nadväznosti na už uvedené argumentuje aj tým, že:

7.1. podľa jeho názoru bol nesprávne poučený v platobnom rozkaze *«„Ak podávate odpor v elektronickej podobe, je možné ho podať výlučne prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu... a odoslaný z portálu e-žaloby... alebo slovensko.sk... nie emailom...“»*,

7.2. ak pri možnosti podania odporu prostredníctvom portálu <slovensko.sk> je uvedená pred aj za touto časťou vety čiarka, potom pri uplatnení metódy gramatického výkladu práva *«... je potrebné časť vety „... alebo slovensko.sk (http://www.slovensko.sk/sk/titulná-stránka)...“ považovať za samostatnú možnosť ako podať odpor voči Platobnému rozkazu.»*,

7.3. odpor a iné podania je podľa poučenia platobného rozkazu možné podať troma spôsobmi, a to: 1. elektronicky, 2. autorizované s využitím príslušného elektronického formulára alebo 3. v listinnej podobe (pozri ods. 11 poučenia platobného rozkazu),

7.4. sťažovateľ tak podľa § 12 ods. 2 zákona o upomínacom konaní nebol o následkoch podľa § 12 ods. 1 zákona o upomínacom konaní náležite a dôsledne poučený, pričom v tejto súvislosti poukazuje na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 23/2020 z 22. januára 2020 v inej obdobnej veci,

7.5. za predpokladu, že sťažovateľom podaný odpor nespĺňal náležitosti podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní, okresný súd nemal pokračovať v konaní a dodatočne vyzývať sťažovateľa na predloženie plnomocenstva vo forme elektronického dokumentu, čím v ňom vyvolal dojem, že jeho odpor proti platobnému rozkazu bol okresným súdom riadne prijatý,

7.6. okresný súd posúdil splnenie podmienok na podanie odporu proti platobnému rozkazu príliš formalisticky a rigidne, keď tento odmietol iba z dôvodu, že nebol podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára.

8. Sťažovateľ prezentuje názor, že uznesenie okresného súdu I, ako aj uznesenie okresného súdu II sú v rozpore so základnými princípmi materiálnej ochrany práv a zákonnosti, princípmi všeobecnej spravodlivosti a vôbec „... *so zmyslom a účelom súdnej ochrany*...“, dôsledkom čoho sú arbitrárne.

9. Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na pokojné užívanie jeho majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu I a uznesením okresného súdu II. Uznesenie okresného súdu I a uznesenie okresného súdu II žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiada proti okresnému súdu priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 940,76 eur a uplatňuje si aj náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti proti uzneseniu okresného súdu I ako takú, na ktorej prerokovanie nemá ústavný súd právomoc [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde], a v časti proti uzneseniu okresného súdu II ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

13. Obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

14. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

K uzneseniu okresného súdu I

15. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

16. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (podobne aj II. ÚS 521/2015, II. ÚS 855/2015, IV. ÚS 236/07).

17. Sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu I podal riadne a včas sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu II tak, že túto sťažnosť sudca okresného súdu zamietol.

18. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (proti uzneseniu okresného súdu I) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako takú, na ktorej prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K uzneseniu okresného súdu II

19. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 59/2019).

20. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu II.

21. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu II ústavný súd argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej mu okresný súd odoprel právo na súdnu ochranu, keď jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu I ako nedôvodnú zamietol, nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu. Odôvodnenie uznesenia okresného súdu II zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdnych rozhodnutí. Okresný súd v rámci odôvodnenia uviedol že zákon o upomínamom konaní je alternatívnym riešením sporov o peňažné plnenie a pozná výlučne elektronické konanie, keď predpokladá posielanie návrhov vo forme štandardizovaných elektronických formulárov. Vzhľadom na to, že účelom zákona o upomínamom konaní bolo najmä urýchlenie vyriešenia určitej sporovej agendy, zákonodarca vyžaduje pre tento typ konania formálnu prítomnosť v podobe formulárového konania. Štandardizované formuláre sprevádzajú celé konanie, a to aj pre prípad podania odporu, ak je tento podaný elektronickými prostriedkami. Podľa názoru okresného súdu bolo poučenie v platobnom rozkaze zodpovedajúce ustanoveniu § 11 ods. 2 zákona o upomínamom konaní o spôsobe podania odporu jednoznačné: *„Ak podáte odpor v elektronickej podobe, je možné ho podať výlučne*

prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný...“» Napriek tomu sťažovateľ podal odpor proti platobnému rozkazu v elektronickej podobe ako dokument v PDF formáte, t. j. nevyužívajúc formulárovú podobu podania. V danej súvislosti okresný súd zdôraznil, že na to, aby mohlo byť podanie akceptované ako elektronický formulár, je potrebné takéto podanie vytvoriť ako originálne podanie prostredníctvom autorizovaného portálu (eŽaloby alebo <slovensko.sk>), následne ho autorizovať a odoslať prostredníctvom tohto portálu. Odpor sťažovateľa proti platobnému rozkazu tak definíčné znaky elektronického formulára v zmysle § 3 písm. i) zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov nespĺňa. Okresný súd ďalej v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia s poukazom na § 15 ods. 1 zákona o upomínacom konaní vysvetlil, že zákon o upomínacom konaní je vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku v pomere špeciality, dôsledkom čoho musí odpor *a priori* spĺňať požiadavky stanovené zákonom o upomínacom konaní, pričom podmienky pre odmietnutie odporu sú v § 12 ods. 1 zákona o upomínacom konaní vymedzené explicitne a taxatívne. Sťažovateľ bol jasne a zrozumiteľne poučený aj o odmietnutí odporu pre prípad, že tento bude podaný elektronickými prostriedkami inak ako podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní (bez autorizácie a bez použitia na to určeného elektronického formulára, pozn.). A teda bolo vecou a zodpovednosťou sťažovateľa, či sa poučením platobného rozkazu bude správať alebo nie a v akej podobe odpor podá. Navyše v mene sťažovateľa podával odpor advokát ako osoba známa práva. Keďže uznesením okresného súdu I bol odpor sťažovateľa odmietnutý podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní z dôvodu, že bol podaný inak ako na predpísanom elektronickom formulári, s argumentáciou sťažovateľa o prílišnom právnom formalizme pri posudzovaní jeho odporu sa nijako nie je možné stotožniť (pozri body 10 až 14 odôvodnenia uznesenia okresného súdu II).

22. Okresný súd na podporu svojej už uvedenej argumentácie poukázal aj na odôvodnenie uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 177/2020 z 28. apríla 2020 v inej obdobnej veci, podľa ktorého *«... z ustanovení zákona o upomínacom konaní vyplýva, že žalovaný vzhľadom na svoje procesné postavenie je v určitej akceptovateľnej „výhode“, pretože na rozdiel od žalobcu má možnosť podať odpor proti platobnému rozkazu aj v písomnej forme prostredníctvom poštového podniku. Ak sa však rozhodne pre elektronickú formu komunikácie, musí rešpektovať podmienky tejto formy komunikácie, teda formu formulárového konania...»*, ako aj na záver uznesenia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 118/2020 z 1. apríla 2020, v zmysle ktorého ak *„... žalovaný podal odpor elektronickej, nie však prostredníctvom na to určeného formulára zverejneného na webovom sídle ministerstva, a teda nedodrжал zákonom stanovený postup pri uplatňovaní opravného prostriedku (odporu), potom sa sám vystavil zákonom predvídanému následku v podobe jeho odmietnutia“* (m. m. IV. ÚS 564/2020, I. ÚS 37/2021, I. ÚS 141/2021 a IV. ÚS 192/2021).

23. Pokiaľ sa sťažovateľ v ústavnej sťažnosti odvoláva na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 23/2020 z 22. januára 2020, už okresný súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodnutie ústavného súdu pod touto spisovou značkou nie je nálezom, ale uznesením. V tam preskúmvanej veci však vo vzťahu k právnej otázke (ne)splnenia podmienok pre odmietnutie odporu podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní absentuje akákoľvek ústavnoprávna argumentácia, a to zrejme aj preto, lebo ústavná sťažnosť smerovala „iba“ proti kasačnému uzneseniu okresného súdu č. k. 30 Up 221/2019 z 11. júna 2019, ktorým bolo zrušené jeho uznesenie č. k. 30 Up 221/2019 z 24. apríla 2019 o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu a po ktorom súdne konanie ďalej prebiehalo. Ako už okresný súd uviedol, okolnosti boli iné (pozri bod 16 odôvodnenia uznesenia okresného súdu II).

24. Ústavný súd považuje právny záver okresného súdu za ústavne súladnú interpretáciu a aplikáciu relevantnej právnej úpravy, najmä § 11 ods. 2 a § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní a v tomto ohľade tento záver potom považuje aj za ústavne plne udržateľný (m. m. IV. ÚS 420/2013). Uvedené skutočnosti tak neumožňujú prijať záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu II. V súvislosti so sťažovateľom deklarovanej prejavom nespokojnosti s napadnutým uznesením okresného súdu II ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie (okresného) súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníkov konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne.

25. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na pokojné užívanie jeho majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu II ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť ich porušenia, ktorej realnosť by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

26. Pokiaľ totiž sťažovateľ porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj od porušenia práva čl. 6 ods. 1 dohovoru, vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k porušeniu uvedených práv, je preto celkom prirodzené, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

27. Berúc do úvahy už uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (proti uzneseniu okresného súdu II) podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

28. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu